

Το Διακανονιστικό Σύστημα στην Ελλάδα (Πορνεία)

της Γιολάντας Τερέντσιο

Μέσα στα πλαίσια του Σεμιναρίου για την πορνεία η Γενική Γραμματέας του Σ.Δ.Γ. κ. Τέρμη Λαμπρινοπούλου παρουσίασε την πολυετή και πλούσια δράση του Συνδέσμου μας, που από το 1923 ανακίνησε το ζήτημα της σωματεμπορίας των γυναικών. Ο Σ.Δ.Γ. οργάνωσε πολλές δημόσιες συζητήσεις, στις οποίες συμμετείχαν ειδήμονες, υπέβαλε υπομνήματα στις εκάστοτε Κυβερνήσεις για την κατάργηση του κρατικού διακανονισμού της πορνείας κ.λπ.

Ζητήσαμε επίσης να προσχωρήσει η Ελλάδα στη Διεθνή Σύμβαση του Ο.Η.Ε. «περί καταστολής της σωματεμπορίας και εκμετάλλευσης προαγωγίας» του 1950.

Με το νόμο 3310 του 1955 «περί καταπολεμήσεως των αφροδισίων νόσων και άλλων τινών διατάξεων» κλείσθηκαν όλοι οι οίκοι ανοχής και καταργήθηκε το διακανονιστικό σύστημα.

Το 1960 ο Σύνδεσμος εκπροσωπήθηκε από τη δημοσιογράφο και μέλος του Δ. Συμβουλίου μας κ. Γιολάντα Τερέντσιο στο διεθνές συνέδριο της Federation Abolitioniste Internationale, που έγινε στο Καίμπριτζ.

Το 1962 ο Σύνδεσμος πρότεινε με έγγραφο, που απέστειλε στο Υπουργείο Εξωτερικών, να υπογραφεί η συμπληρωματική Διεθνής Σύμβαση του Ο.Η.Ε. του 1956 για την κατάργηση της δουλείας, και να προταθεί στην ECOSOC η σύσταση μόνιμης ειδικής επιτροπής. Το Υπουργείο υπέβαλε προς τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής του ΟΗΕ την πρότασή μας, με ευνοϊκή εισήγηση για τη σύσταση της Ειδικής Επιτροπής.

Το 1963 ο Σ.Δ.Γ. ανέλαβε την προεργασία της οργάνωσης του 22ου Συνεδρίου της Διεθνούς Ομοσπονδίας για την Κατάργηση του Διακανονιστικού Συστήματος, το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα από 9 έως 12 Σεπτεμβρίου με συμμετοχή πολλών κρατών, στο οποίο έκαναν ανακοινώσεις πολλές προσωπικότητες διεθνούς κύρους.

Στο Συνέδριο αυτό η κ. Γιολάντα Τερέντσιο ανακοίνωσε μελέτη της για την κατάσταση στην Ελλάδα. Τη μελέτη αυτή τη δημοσιεύουμε για ιστορικούς λόγους.

Α) Τι γινόταν στην Ελλάδα άλλοτε

Τι γινόταν στην Ελλάδα πριν από το 1922, που ψηφίστηκε ο νόμος 3032 «περί μέτρων προς καταπολέμηση των αφροδισίων νοσημάτων και περί ασέμων γυναικών».

Το πρώτο νομοθετικό μέτρο στο νέο Ελληνικό κράτος ελήφθη στα 1836. Ένα Βασιλικό Διάταγμα του Όθωνος διέταξε την αστυνομία να καταστέλλει αυστηρά τις πράξεις που προσέβαλαν τα ήθη και ν' απαγορεύει ό,τι τείνει προς διαφθορά των ηθών. Στις κοινές γυναίκες απαγορεύεται να περιφέρονται στους δημόσιους περιπάτους. Η αστυνομία έχει ξεχωρήσει τις άσεμνες γυναίκες σε κοινές και ελευθέριας ή ασιδούς.

Κοινές ήταν εκείνες που υποχρεωτικά έπρεπε να μπαίνουν μέσα στους οίκους ανοχής απ' όπου δεν τους επιτρέπεται να μπορούν να βγουν χωρίς έγγραφη άδεια της αστυνομίας. Δύο φορές την εβδομάδα υποβάλλονταν σε υποχρεωτικό υγειονομικό έλεγχο, το αποτέλεσμα του οποίου γραφόταν σε ατομικό βιβλιόριο. Οι γυναίκες της δεύτερης κατηγορίας ήταν εκείνες που τραγουδούσαν σε καφωδεία (καφέ-σαντάν) και μπορούσαν να μένουν σε ξενοδοχείο.

Ο χαρακτηρισμός των γυναικών σε κοινές ή ελευθέριας ήταν αποκλειστικό δι-

καίωμα της αστυνομίας. Μόνο στις πύλες που δεν υπήρχε διοικητική αστυνομία έπρεπε να συναινέσει εγγράφως και ο Δήμαρχος. Αλλά προ του 1910 και ο Δήμαρχος και ο αστυνόμος ήταν κομματικά όργανα. Μάλιστα προ του 1906 ίσχυε ο θεσμός της δημοτικής αστυνομίας, δηλ. ο δήμαρχος διώριζε τους αστυφύλακες της περιφέρειάς του. Μόνο το 1911, μετά τη λαϊκή επανάσταση στο Γουδί, ο Υπουργός των Εσωτερικών αφήρεσε το δικαίωμα του χαρακτηρισμού από την αστυνομία και το ανέθεσε σε επιτροπές κατά νομούς, με πρόεδρο το Νομάρχη. Παρόλα αυτά οι διευθυντές της αστυνομίας εξακολουθούσαν να διατηρούν πλήρη σχεδόν πρωτοβουλία. Περίπολοι γύριζαν στους δημόσιους κήπους και συνελάμβαναν τα ερωτικά ζευγάρια και τα οδηγούσαν στην αστυνομία όπου η γυναίκα υπεβάλλετο σε υγειονομική εξέταση εκτός κι αν απεδείκνυε πως ήταν μνηστή ή σύζυγος του ανδρός.

Αρκούσε τότε 1915-16 να εκφραστεί μια υποψία εις βάρος μιας γυναίκας ακόμα και με ανώνυμη επιστολή για να την συλλάβουν, να την υποβάλλουν υπόγεια στην αστυνομική διεύθυνση Αθηνών (Πατησίων και Σολωμού) όπου εκρατούντο αυτές οι γυναίκες που είχαν συλληφθεί σε διάφορες περιφέρειες της πρωτεύουσας. Ο αξιωματικός της υπηρεσίας τις παρουσίαζε

το πρωί στον τότε διευθυντή, που μετά από μια πρόχειρη εξέταση, αποφάσιζε για την τύχη τους και κατά κανόνα τις έκλεινε σε οίκους ανοχής. Τις πιο όμορφες τις έκλεινε στα βούρλα του Πειραιά. Ο άλλοτε αστυνομικός διευθυντής κ. Κουτσουμάρης περιγράφει τις φοβερές σκηνές που είδε με τα μάτια του την εποχή εκείνη, οπότε οι γυναίκες εθηνούσαν και ικέτευαν να μην τις κλείσουν, χωρίς κανένα αποτέλεσμα.

Μετά την ψήφιση του νόμου 3132 του 1922 δεν ρύθμιζε πια η αστυνομία τα ζητήματα των ηθών δικτατορικά, αλλά μια επιτροπή που λειτουργούσε στους διάφορους νομούς και η οποία προέβαινε στον χαρακτηρισμό των γυναικών σε κατηγορίες ή στον αποχαρακτηρισμό, στην παροχή αδειάς αυστάσεως οίκων ανοχής ή καταργήσεώς τους, επίσης κατέβαλε προσπάθειες εις το να φέρει στον ίδιο δρόμο τις γυναίκες αυτές. Ο νόμος παρέχει το δικαίωμα στη γυναίκα να ασκεί προσφυγή κατά της αποφάσεως της προσφυγής εντός τριών ημερών.

Οι οπαδοί του διακανονιστικού συστήματος υποστηρίζουν ότι μ' αυτό επιτυγχάνεται ο περιορισμός της πορνείας, η περιφρούρηση της ηθικής και η προστασία της δημόσιας υγείας. Ας δούμε αν έφερε τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα στα ογδόντα χρόνια της αυστηρής εφαρμογής του.

Οι υποστηρικτές του διακανονιστικού συστήματος ισχυρίζονται ότι η πορνεία θα ήταν μυστική με τους οίκους ανοχής κι έτσι θα προστατευόταν η ηθική, ότι θα περιορίζονταν ο αριθμός των αδικημάτων προσβολής των ηθών (αποπλανήσεων, βιασμών κ.λπ.) γιατί ο ανδρικός πληθυσμός θα εύρισκε διέξοδο προς ικανοποίηση των σεξουαλικών του επιθυμιών. Αυτό ήταν πλάνη γιατί πρώτον οι οίκοι αυτοί (74 για κοινές και 26 για ελευθέριας) μέσα στην Αθήνα το 1926 π.χ. βρισκόνταν στο πιο πολυσύχναστο μέρος γύρω από την πλατεία της Ομόνοιας σε ακτίνα όχι μεγαλύτερη των 200 μέτρων, απ' έξω δε ουρές από στρατιώτες, ναύτες και άλλους πολίτες περίμεναν την σειρά τους φωνάζοντας και προκαλώντας την προσοχή των διαβατών. Επιπλέον, γίνονταν καθημερινά επεισόδια, ακόμα και φόννοι. Ως το 1922 υπήρχαν ειδικές περίπολοι της χωροφυλακής γύρω από την Ομόνοια για να τρέξουν στο άκουσμα των πυροβολισμών ή της σφουρί-

χτρας των διευθυντριών των οίκων, την οποία τους είχε δώσει η χωροφυλακή για να φωνάζουν σε ώρα ανάγκης την περίπολο. Η βιαιότητα των σκηνών αυτών, μειώθηκε αισθητά, όταν κατόπιν της εισηγήσεως του κ. Κουτσομάρη στην επιτροπή ηθών από το 1927-1931, λιγότερα οι οίκοι ανοχής σε 13 (αμέσως μετά αυξήθηκαν πάλι σε 45).

Ο κ. Κουτσομάρης αναφέρει ότι έτσι όπως γινόταν η υγειονομική εξέταση των κοινών γυναικών, κάθε άλλο παρά αποτελούσε εξασφάλιση για τη δημόσια υγεία. Πρώτον ο αριθμός ήταν πολύ μεγάλος γιατί μαζεύονταν 300-400 γυναίκες σε μια μέρα κι ο γιατρός έπρεπε να τις εξετάσει τόσο γρήγορα που δεν μπορούσε να διαπιστώσει την πραγματική τους κατάσταση. Επιπλέον οι κοινές γυναίκες συνήθιζαν να περνάνε προηγουμένως από ιδιώτες γιατρούς που αν τις εύρισκαν άρρωστες τους το έλεγαν και αυτές για να αποφύγουν τον αναγκαστικό εγκλεισμό τους στο νοσοκομείο Συγγρού για θεραπεία, αντί να παρουσιαστούν στην υποχρεωτική εξέταση δεν πήγαιναν καθόλου. Άλλες πάλι είχαν μάθει με πιο τρόπο να συγκαλύπτουν ορισμένα συμπτώματα έτσι που ο γιατρός του δημοσίου, στην γρήγορη μάλιστα εξέταση, δεν προλάβαινε να αντιληφθεί την πραγματική κατάσταση. Ο μέσος όρος των γυναικών που προσήρχοντο προς εξέταση από το 1921-1931 κυμαίνεται από 390-540, ενώ ο πραγματικός αριθμός των χαρακτηρισμένων γυναικών στα βιβλία του τμήματος ηθών ήταν περί τις 1242. Δηλαδή ένα ποσοστό 30%. Αυτό συνέβαινε και σε άλλες χώρες για τους ίδιους λόγους.

Το ότι με την υποχρεωτική εξέταση των κοινών γυναικών εξασφαλίζεται η δημόσια υγεία υπ' αυτούς τους όρους είναι πλάνη. Όταν μια κοινή γυναίκα σε οίκο ανοχής δέχεται από 10-15 άνδρες την ημέρα και πάρομο ως υπόθεση ότι αμέσως μετά την εξέταση δέχεται άνδρα άρρωστο, ως την επόμενη εξέταση μπορεί να μολύνει ένα τεράστιο αριθμό ανδρών, ενώ η κρυφά πορνευόμενη δεν δέχεται τόσο μεγάλο αριθμό ανδρών.

B) Τι γίνεται το 1963

Με το νόμο 3310/55 καταργήθηκαν και στον τόπο μας οι οίκοι ανοχής, όπως είχε ήδη γίνει στα περισσότερα πολιτισμένα κράτη.

Ενώ αναμφισβήτητη ήταν ένα βήμα προς είχε πολλά κενά, γι' αυτό οι αρχές αναγκάστηκαν από τα πράγματα να καταρτίσουν νέο νομοσχέδιο.

Έτσι τώρα ισχύει το νέο νομοθετικό διάταγμα 4095/60, το οποίο διατηρεί τα διοικητικά, αστυνομικά και υγειονομικά μέτρα. Έχει δε αυστηρότερες διατάξεις για τις χαρακτηρισμένες ως άεστες γυναίκες. Αλλά η καινοτομία του έγκειται στην επιβολή της προληπτικής εξετάσεως μεγάλων ομάδων του πληθυσμού.

Το καταργητικό σύστημα δεν σημαίνει κατάργηση της πορνείας αλλά κατάργηση του διακανονιστικού συστήματος και της εκμεταλλεύσεως της πορνείας από τρίτους.

Επειδή η θέση της πόρνης των οίκων ανοχής θεωρείται σαν ένα είδος δουλείας και επειδή είναι αντικείμενο εμπορίας, και αυτή η θέση ήταν ανάλογη μ' εκείνη των μαύρων σκλάβων γι' αυτό και χρησιμοποιήθηκε ο όρος: κατάργηση σε αναλογία με την κατάργηση της δουλείας.

Τα καταργητικά σύστημα δεν θεωρεί την πορνεία έγκλημα και ούτε παραδέχεται την απαγόρευση της. Καταδικάζει τους οίκους ανοχής και το διακανονιστικό σύστημα των καρτελλών και των άλλων μέτρων κατά των πορνών. Παραδέχεται και απαιτεί την τιμωρία όλων εκείνων που εκμεταλλεύονται την πορνεία άλλων, καθώς και την τιμωρία εκείνων που θέλουν να προσελκύσουν πελάτες στο δρόμο και επιμένει στην ίση μεταχείριση εκ μέρους του νόμου των ανδρών και των γυναικών.

Στο άρθρο 6 του καταστατικού της η Διεθνής Ομοσπονδία του καταργητικού συστήματος αναφέρει ότι λαμβάνοντας υπόψη ότι το απλό γεγονός του να πορνεύεται ένα άτομο ιδιωτικώς δεν αποτελεί έγκλημα, αλλά είναι θέμα συνειδήσεως, δηλώνει ότι η επέμβαση του κράτους όσον αφορά τα ήθη πρέπει να περιορίζεται στα παρακάτω σημεία:

Τιμωρία κάθε απόπειρας κατά των ηθών που γίνεται εναντίον ανηλίκων, κάθε απόπειρας που γίνεται κατά τρόπο βίαιο και απατηλό εναντίον οποιοδήποτε προσώπου αδιάφορο ποιας ηλικίας. Τιμωρία της προσβολής της δημόσιας αιδούς, της δημόσιας προκλήσεως σε ασέλγεια, καθώς και της σωματεμπορίας.

Τα κράτη, που ενώ κατήργησαν τους οίκους ανοχής, εξακολουθούν να έχουν τα διοικητικά, αστυνομικά και υγειονομικά μέτρα, έχουν το νεο-διακανονιστικό σύστημα και βρίσκονται ανάμεσα στο διακανονιστικό σύστημα και το καταργητικό σύστημα. Αυτό το σύστημα έχει και η Ελλάδα.

Υπάρχουν λοιπόν τέσσερα συστήματα:

I. Το διακανονιστικό με οίκους ανοχής επισήμως αναγνωρισμένους και μέτρα διοικητικά αστυνομικού και υγειονομικά που αφορούν τις πόρνες (και υπάρχουν ακόμα 20 κράτη μ' αυτό το σύστημα).

II. Το νεο-διακανονιστικό, όπου καταργήθηκαν οι οίκοι ανοχής, αλλά έμειναν όλα τα άλλα μέτρα, (αυτό το σύστημα έχει η Ελλάδα)

III. Το καταργητικό όπου έχουν καταργηθεί και οι οίκοι ανοχής και οι καρτέλλες και οι αναγκαστικές εξετάσεις των γυναικών που πορνεύονται. (Τα ευρωπαϊκά κράτη που έχουν αυτό το σύστημα είναι οι δύο Γερμανίες, η Αλβανία, η Βουλγαρία, το Βέλγιο, η Κύπρος, η Δανία, η Πόλις του Βατικανού, η Ισπανία, η Φινλανδία, Ουγγαρία, Ισλανδία, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Ολλανδία, Πολωνία, Ρουμανία, Μεγ. Βρετ-

τανία, Σουηδία, Ελβετία, Τσεχοσλοβακία, Σοβ. Ρωσία, Γιουγκοσλαβία) και

IV. Το απαγορευτικό, όπου η πορνεία απαγορεύεται και η πόρνη τιμωρείται όχι μόνον επειδή προσήλκυσε πελάτες στο δρόμο, αλλά επειδή έχει αυτή τη δραστηριότητα. Πολλές φορές τιμωρείται και ο πελάτης (αυτό το σύστημα έχει Φινλανδία, η Ουγγαρία, η Ρουμανία, η Νορβηγία, η Ελβετία καθώς και οι Ην. Πολιτείες, εκτός από την Αριζόνα και την Νεβάδα).

Ενδιαφέρον είναι να παρατηρήσει κανείς ότι το διακανονιστικό σύστημα έφτασε στο κορύφωμά του μετά το πρώτο Διεθνές Ιατρικό Συνέδριο, στο Παρίσι το 1867 όπου πολλοί ρήτορες θεώρησαν απαραίτητο να θεσπισθούν τα μέτρα αυτά νομιμίζοντας ότι έτσι θα μειωθούν τα αφροδίσια νοσήματα.

Καθώς απέδειξαν οι μελέτες των Ηνωμένων Εθνών ποτέ το διακανονιστικό σύστημα δεν κατάφερε να μειώσει τα αφροδίσια νοσήματα.

Ο Νόμος που ψηφίστηκε στην Αγγλία περί μολυσματικών ασθενειών έφερε ως αντίδραση την κίνηση του καταργητικού συστήματος που διεθνοποιήθηκε το 1875, οπότε ιδρύθηκε η Διεθνής Ομοσπονδία για την Κατάργηση του Διακανονιστικού Συστήματος, η οποία έχει την έδρα της στην Γενεύη.

Η Διεθνής αυτή Ομοσπονδία (Fédération abolitionniste internationale) διοργανώνει κάθε τρία χρόνια ένα διεθνές Συνέδριο. Το προηγούμενο της Συνέδριο έγινε το 1960 στο Καίμπριτζ στο Σαιντ Κάθριν'ς Κόλλετζ, όπου επί τέσσερις μέρες εκατό μέρες εκατό συνέεδροι από 16 χώρες αντάλλαξαν απόψεις και μελέτησαν το πρόβλημα της πορνείας στις διάφορες χώρες σήμερα και τον καλύτερο τρόπο της αντιμετώπισής του.

Το Συνέδριο ασχολήθηκε κυρίως με τέσσερις ανακοινώσεις που αφορούσαν την πορνεία, τα αίτια και την αντιμετώπιση της στο Βελγικό Κογκό (μελέτη της Κα Φονταίνας, καθηγήτριας εις την Σχολή Κοινωνικών Λειτουργιών των Βρυξελλών), στην Ελλάδα (μελέτη της δ. Γιολάντα Τερέντιο, Ελληνίδα δημοσιογράφου), στην Αμερική (μελέτη του δόκτορος Λεβενστάιν) και στην Ινδία (μελέτη του Ινδού δικηγόρου κ. Γκορντάντας).

Πολλά κράτη είχαν στείλει επισήμως αντιπροσώπους τους όπως π.χ. η Ηνωμένη Αραβική Δημοκρατία τον ίδιο τον Διευθυντή του Τμήματος Ηθών κ. Χιτάτα, συνταγματάρχη της αιγυπτιακής αστυνομίας, ο οποίος θα παραβρεθεί και φέτος εδώ, η Ιαπωνία τον Διευθυντή του Τμήματος Εγκληματολογικών Υποθέσεων στο Υπουργείο Δικαιοσύνης κ. Τακεόντι, η Γαλλία την Κα Πιέρ απεσταλμένη του Υπουργού της Υγιεινής κ. Μπερνάρ Σενό.

Επίσης μίλησε ο Άγγλος βουλευτής του Εργατικού Κόμματος κ. Γκρήγγουντ, καθώς και ο Γάλλος Καθηγητής του Ποινι-

Συνέχεια από σελ. 14

κού Δικαίου εις το Πανεπιστήμιο των Παρισίων κ. Λεβασσέρ και η Ιταλίδα Γερουσιαστής κ. Λίνα Μέρλιν, εισηγήτρια του νόμου που κατήργησε τους οίκους ανοχής στην Ιταλία.

Η τιμητική επιτροπή του Συνεδρίου απε-τελείτο από προσωπικότητες όπως τους

Λόρδους Στόνχαμ, Μπέσεριτχ, Μπούθμπυ και Σίγκιν, τον Επίσκοπο του Καρλάιλ, την Κα Μπάρμπαρα Κασλ, την Κόμησσα Νάνσυ Άστορ, την Κα Κόρμπεττ Άσμπυ (μετέπειτα Dame), τ. πρόεδρο της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών.

Ηγετικές μορφές του παγκοσμίου γυναικείου κινήματος παρευρίσκοντο, θαι-

μαστά θαλαρές για τα ογδόντα χρόνια τους και με απτόητο το ενδιαφέρον τους για όλα τα κοινωνικά προβλήματα.

Αρκεταί δημοσιογράφοι των μεγάλων αγγλικών εφημερίδων και των διεθνών πρακτορείων είχαν παρακολουθήσει της συζητήσεις.